

Nr 127.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1935 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till pressattachéer.

(1:a avd.)

Uti den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t (punkt 6 av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att, i avvaktan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, till Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer för budgetåret 1935/1936 beräkna ett anslag av 78,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 22 februari 1935 dagtecknad proposition (nr 124), under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna följande avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1935/1936:

1. Grundavlöningar m. m.	kronor 75,000
2. Avlöningsförhöjningar m. m., förslagsvis	» 3,000

Summa kronor 78,000;

dels ock till Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av kronor 78,000.

Det föreliggande förslaget om uppförande av ett avlöningsanslag för de vid vissa beskickningar anställda pressombuden avser att tillgodose det av budgettekniska hänsyn dikterade kravet på personalkostnadernas sammanförande under gemensam rubrik samt att reglera anställningsförhållandena för ifrågavarande befattningshavare. Dessa åtnjuta för närvarande arvoden från anslaget Upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige, men beträffande deras rätt till semester och andra förmåner, vilka eljest pläga utgå enligt vederbörande avlöningsförfattningar, hava några allmänna bestämmelser icke hittills blivit fastställda. Avsikten vore nu att genom av Kungl. Maj:t utfärdade närmare föreskrifter reglera dessa frågor.

Departementschefen har lämnat en redogörelse för den svenska pressombudsorganisationens utveckling. Därvid har framhållits, hurusom man så småningom måst frångå den ursprungliga, då ändamålsenliga ordningen att till pressombud använda på tjänstgöringsplatserna redan verksamma tidningskorrespondenter, vilka skulle kunna handhava pressombudsbefattningen och

samtidigt fortsätta med sitt korrespondentuppdrag. Förhållandena hade nämligen medfört, att pressombuden vid vissa av våra beskickningar kommit att under en lång följd av år kvarstå på sina befattningar och numera utan nämnvärd biinkomst av enskilda korrespondentuppdrag helt ägnade sina krafter åt vederbörande beskickningar, vid vilka de intoge en av anställningslandets myndigheter officiellt erkänd ställning såsom pressattachéer. För de pressombuds vidkommande, vilka sålunda kommit att intaga ställningen av verkliga beskickningstjänstemän och som avsåges bibehålla i varaktig anställning, syntes det enligt departementschefens mening av starka billighetskäl påkallat att utnyttja den genom det nya tjänstepensionsreglementet uppkomna möjligheten att bereda även icke-ordinarie tjänstemän en med rätt till pension förenad anställning. I andra fall torde den hittillsvarande anställningsformen i princip kunna bibehållas, dock att vid full tjänstgöring och mera varaktig anställning vederbörandes arvoden, som för närvarande icke grundades på någon författning eller andra allmänna bestämmelser och på vilka dyrtidstilllägg icke utginge, syntes böra fastställas i enlighet med för nyreglerade verk gällande bestämmelser och överskjutande avlöningsbelopp givas karaktären av ortstilllägg. Mera tillfälliga anställningsformer kunde även framdeles tänkas visa sig lämpliga i särskilda fall, och överhuvud taget borde man vara beredd på att ej blott olika tidsförhållanden utan även rent personliga omständigheter kunde göra skilda anordningar önskvärda.

Under framhållande av nu angivna synpunkter anmodades statskontoret och allmänna civilförvaltningens lönenämnd att inkomma med yttranden, huru pressombudens anställnings- och avlöningsförhållanden lämpligen borde ordnas, för att å ena sidan möjlighet kunde givas att bereda vissa pressombuden en av hänsyn till deras långvariga tjänst m. m. påkallad mera tryggad ställning men å andra sidan frihet bevaras för Kungl. Maj:t att inom ramen av anvisade medel vidtaga de anordningar för upprätthållandet av pressombudstjänsten, som vid varje tidpunkt kunde befinnas lämpligast. Statskontoret har anfört betänkligheter mot ett genomförande av en sådan ordning med avseende å pressombudens anställningsförhållanden, att ombuden skulle tillförsäkras pensionsrätt, samt såsom skäl för denna uppfattning uttalat, att det fasta inordnandet i förvaltningsapparaten, som därav skulle bliva följden, knappast kunde undgå att bidra till verksamhetens klavbindande och byråkratisering. Under förutsättning emellertid, att åt pressombuden ansåges böra beredas med pensionsrätt förenad anställning, förordade statskontoret för sin del vederbörande befattningars uppförande å extra stat. Lönenämnden har framhållit såsom sin mening, att därest pressombuden ansåges böra erhålla en fastare anställning än den, de nu intoge, detta lämpligast borde ske genom att de erhöles anställning såsom extra ordinarie tjänstemän.

Vid överbägande av de utav myndigheterna i ärendet anförda synpunkterna har departementschefen, på närmare angivna skäl, funnit den av lönenämnden föreslagna utvägen att bereda vederbörande anställning såsom extra ordinarie tjänstemän innefatta den ändamålsenligaste lösningen av den föreliggande frågan. Departementschefen har härefter närmare uttalat sig angående

anslagsbehovet och vad därmed sammanhänger samt därutinnan anført följande:

»Vad anslagsbeloppet angår, saknas anledning att frångå det belopp av 78,000 kronor, vilket redan upptagits såsom beräknat belopp i det riksdagen förelagda förslaget till riksstat för budgetåret 1935/1936 och som ungefärligen motsvarar vad vederbörande nu uppbära från anslaget till upplysningsverksamhet i utlandet angående Sverige. Det torde i detta sammanhang få anmärkas, att den av lönernas omreglering följande rätten till dyrtidstillägg torde böra betraktas såsom en skälig ersättning för den ofta betydande inkomstminskning pressombuden fått vidkännas, i den mån möjligheterna till bedrivande av enskild korrespondentverksamhet jämsides med tjänsten för dem upphört. Under förutsättning att vissa av de utav anslaget bestridda avlöningarna skola utgå till extra ordinarie tjänstemän, bör ett mindre belopp anvisas förslagsvis för bestridande av avlöningsförhöjningar och vissa andra författningsenligt utgående förmåner, allt i överensstämmelse med de regler, som föreslagits i samband med riksstatens omläggning. Då frågan om antalet av de pressombud, vilka för närvarande lämpligen borde förordnas till extra ordinarie tjänstemän, synes mig böra hållas öppen för Kungl. Maj:ts närmare prövning, saknas utgångspunkt för en exaktare beräkning av det för avlöningsförhöjningar erforderliga beloppet. Vid sådant förhållande vill jag föreslå, att tillsviare ett belopp av 3,000 kronor för ändamålet beräknas, för att eventuellt justeras vid en kommande statsreglering, sedan erfarenhet vunnits om den verkliga medelsåtgången. Återstående 75,000 kronor skulle anvisas såsom begränsat belopp under rubriken grundavlöningar m. m. och avse dels avlöningar i lägsta ifrågakommande löneklass till extra ordinarie tjänstemän, dels avlöningar till de pressombud, vilkas anställning må komma att givas annan form, dels slutligen ortstillägg. Hela anslaget skulle enligt tillämpad praxis givas förslagsanslags natur. Med hänsyn till att det numera är regel, att pressombuden hos anställningslandets myndigheter anmälas såsom tillhörande vederbörande beskicknings personal, synes anslaget böra benämnas Avlöningar vid beskickningar och konsulat: Pressattachéer.»

Utskottet ansluter sig till uppfattningen rörande önskvärdheten utav att anställnings- och avlöningsförhållandena för de vid vissa beskickningar placerade pressombuden varda reglerade enligt fastare grunder än för närvarande är fallet. Vid prövning av Kungl. Maj:ts förslag i detta ämne har utskottet funnit den ställning såsom extra ordinarie tjänstemän, som avses för dessa befattningshavare, vara ur flera synpunkter lämplig. De kostnadsberäkningar, varpå Kungl. Maj:ts anslagsäskande grundas, hava ej föranlett utskottet att framställa någon erinran.

Utskottet.

I överensstämmelse härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må	
a) godkänna följande avlöningsstat för pressattachéer, att tillämpas tillsviare från och med budgetåret 1935/1936:	
1. Grundavlöningar m. m.	kronor 75,000
2. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslags-</i>	
<i>vis</i>	» 3,000
	<hr/>
	Summa kronor 78,000;

b) till *Avlöningar vid beskickningar och konsulat*:
Pressattachéer för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslags-
anslag av 78,000 kronor.

Stockholm den 21 maj 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Asplund*, *Borell*, *Walles*, *Gustafsson* i Benestad, *Bergström*, *Petrén*, *Tham* och *Lindström*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Persson* i Fritorp, *Högström* och *Andersson* i Ovanmyra.
